

Т. Колевъ

Изъ историята на часовника

Първобитнитѣ хора, както и днешнитѣ диваци, не търсѣли уреди да измѣрватъ времето, па и нѣмали нужда отъ това. Но колкото повече човѣкътъ се развивалъ, толкова по-голѣма ставала нуждата отъ измѣрване на времето, както и измѣрването на дължини и тегла. Обаче, измѣрването на времето било много потрудно, защото не могло да бѣде измѣрвано съ каквато и да бѣде материална мѣрка.

Ученитѣ твърдятъ, че началото на човѣшката култура започва въ момента, когато човѣкътъ направилъ първитѣ опити да измѣрва времето.

Първитѣ часовници били извънредно прости по своето устройство. Тѣ представлявали една пръчка, забита отвесно на открито мѣсто; по величината на хвърлената сѣнка на пръчката върху равнината се сѣдѣло за времето презъ деня. Древнитѣ гърци наричали този уредъ — „гномонъ“. Това билъ *слънчевъ часовникъ* въ най-опростенъ видъ.

„Гномонътъ“ се явилъ за првъ пѣтъ въ Гърция. Въ 547 г. до Р. Хр. гръцкиятъ философъ Анаксимандъръ построилъ такъвъ часовникъ въ Спарта. Той билъ въ онова време първиятъ „градски часовникъ“. Сѣнката отъ така поставения отвесенъ стълбъ, презъ течение на деня, описва жгли, величинитѣ на които се мѣнятъ споредъ годишнитѣ времена: презъ лѣтото сж най-голѣми, презъ зимата — най-малки. За всѣки месецъ дори за всѣки день, било нужно за даденъ градъ да се приготвява особенъ циферблатъ, часоветѣ, нагодени за единъ градъ, не отговарятъ на времето за другъ градъ. Ето защо, като по-свършенна форма на слѣн-